

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologiæ Polemicæ Universæ

Pichler, Vitus

Augustæ Vindellicorum, Anno MDCCXIII.

Art. X. An à sua Constantia, qua semper invariata permansit?

urn:nbn:de:hbz:466:1-39374

ARTICULUS X.

An Confessio Augustana sufficientem auctoritatem obtineat à sua constantia, quâ semper invariata permansit ?

SUMMARIUM.

1. Doctrina, quæ à Spiritu S. est, stabilis est & invariata.
2. Unde & Lutherani suam Confessionem semper invariata[m] dicunt.
3. Licet primum & Originale exemplar per multos annos non viderint.
4. Nec primum exemplar Germanicum, in Comitij oblatum, concordat in omnibus cum Latino.
5. Successu temporis contigisse plures & magnas mutationes, ac deflectiones à Confessione Augustana.
6. Ita ut nullum, vel nisi paucissimorum Confessionistas veros, modo reperire sit.
7. Ea tamen in confessione sua adhuc retinent Lutherani, quibus suos demulceant, & tepidos Catholicos ad se alliciant.

1. Sciendam 1. Doctrinam quæ à Spiritu S. proficiscitur, esse firmam, stabilem, perpetuò invariata[m]; nam *verbum Domini manet in æternum*. Unde vix certius signum perversæ doctrinæ, à Deo non profectæ, reperies, quàm si eam pro vario tempore variam, sapiusque mutatam deprehendas.
2. Sciendum 2. Confessionistas, cum bene videant necessitatem constantiæ, quâ invariata semper persistat Confessio sua, novis ejusdem editionibus semper consuevisse præmittere hanc vocem *Invariata*, *Unveränderte* / *Confessio Augustana*; quàm verè autem & fideliter id fecerint, brevi patebit. Quippe.
3. Sciendum 3. Ex Didymo Hermannovillano in disq. ubiq. 21. propos. 1.

quòd Confessio Augustana Originalis, ut vocamus, & Authentica non fuerit reddita Confessionistis, postquam Carolo V. in Comitij Augustanis eam obrulerunt, sed in Archivis imperij servata, Latina quidem Bruxellis, Germanica verò Moguntia. Atque sic in cunis quodammodo sepulta est. Nilominus tamen, quamvis Confessionem authenticam non habuerint Confessionista, sed plerumque corruptas, & variatas, in has, tanquam inviolatas, & Originali conformes jurare fecerunt suos Ministros. Idem ferè testatur Illustrissimus Princeps Jacobus Badensis, cujus verba sunt: *Das Original (Auspurgischer Confession) ist weder Lat. inisch noch Deutsch einmahls unverfälscht bis auff 80 Jahr der munderen Zahl in Druck kommen*

men te, sondern auch die erst falsche Druck von Jahren zu Jahren / und wie wir beweisen können / sonderlich zehemahl im Deucken noch mehr erweiteret / versetzt / und verdruckt worden : und doch jedermann in Schuel und Kirchen auff das erste Original, daß sie mit Augen nie gesehen schwören müssen ; welches uns billich in das Herz geschnitten. Ita iste Serenissimus testis, omni exceptione major, a f. 271. usque ad 400. ubi plura, quae huc facerent, adducit. Cui inter alia motiva ingentem stimulum merito addidit toties variata & adeo inconstans Confessio, ut eâ desertâ ad Religionem Catholicam, solidam inconcussâ doctrinâ petram, transferit.

4. Dico 1. Primum exemplar Germanicum, quod in Comitibus Augustanis oblatum est Imperatori Carolo, non convenit cum Latino, pariter tum oblato, sed ab eo in quibusdam punctis magni momenti discrepat, & variat. Probat. In articulo 8. Latinum exemplar dicit *verè credentium*, in Germanico omittitur *verè* wahrhaftig. In art. 9. Latinum sic habet: *de Baptismo docent, quod necessarius sit ad salutem.* Versio Germanica omittit *ad salutem*. In art. 12. Latinum sic sonat: *fides, qua concipitur ex Evangelio seu absolutione.* Germanicum sic reddit: *Glauben an das Evangelium und Absolution, daß die Sünd vergeben.* In art. 21. Latinum ait: *ut imitemur fidem eorum, & bona opera.* in Germanico sic vertitur: *So wir sehen / wie ihnen Gnad widerfahren / auch*

wie ihnen durch Glauben geholffen ist / darzu daß man Exempel nemme von ihren guten Wercken. In fine hujus art. 21. Latinum fatetur: *tota dissensio est de paucis quibusdam articulis.* Germanica versio, vel potius corruptio, sic interpretatur: *dann die Irzung und Zanck ist über etliche traditionen und Mißbräuch: nimirum tota his versoribus significat dann / & paucis significat omnino nihil, quia illud omittant.* Vide Forerum in seinem Überschlag über den Siernsichtigen Aug-Äpfel. c. 3.

Dico 2. Confessio Augustana, tam Latini quàm Germanici idiomatis, successu temporis saepe multamque immutata, variata, ac corrupta est. Sermo hic mihi non est de illa immutatione, quae in ipsis Comitibus adhuc durantibus facta est in Colloquio jussu Caroli V. instituto 16. Augusti, postquam Confessio jam oblata fuerat 25. Junij. In hoc Colloquio serè tota Confessio rursus eversa est, dum pars adversa verè in omnibus doctrinâ Catholicâ accessit, ut testatur cum alijs Sfortia Palav. in hist. Conc. Trid. 3. c. 4. n. 4. & Georgius Caestinus Lutheranus Theologus in historia Comit. anno 1530. Augustae celebratorum to. 3. f. 44. ubi ait, finito Colloquio hanc relationem à Catholicis porrectam esse Carolo Imperatori: primi pars Confessionis complectitur articulos 21. in quibus concordant nobiscum in quindecim quidem per omnia, in alijs autem ex parte. Tres enim infra remissi sunt ad abusus, nempe 11. 14. & 15. Tres item ex parte discordant, nempe

nempe 12. 20. & 21. Huic Colloquio ex Lutheranis interfuerunt 1. Joannes Fridericus Saxonia Dux. Joannis Electoris filius, 2. Gregorius Marchio Brandenburgensis. 3. D. Greg. Pontanus. 4. D. Heilerus, uterque Juris-Consultus, 5. M. Philipp. Melancthon, qui Confessionem cudit. 6. M. Erhardus Schnepffius. 7. M. Joan. Brenzianus Præco Halensis in Suevia. Ad hæc multum cesserunt hi Collocutores in articulis de abusibus, nempe circa confessionem & absolutionem Sacramentalem, circa jejunia & festa, circa vota Religiosa, circa vitam Monasticam. Sed circa conjugium Sacerdotum nihil omnino volebant remittere &c. De hac, inquam, immutatione nihil dicam, sed solum de subsequentibus, cum Confessio Augustana hinc inde recederetur. Itaque

Probatur Assertio I. Ipse Melancthon intra paucos annos sæpius & adeo notabiliter immutavit suam Confessionem, ut Brochmannus Theologus Copenhagensis testetur, ab eo in Confessionem Augustanam introductos esse errores. 1. Antinomianorum. 2. Synergistarum. 3. Calvinstarum. 4. Adiphoristarum &c. Imò prædictus Melancthon subscripsit libello *Interim* dicto, in quo nihil continebatur doctrine Catholicæ adversum, excepto usu Calicis & Sacerdotum conjugio, circa quæ expectabatur sententia futuri Concilij. Neque ego ullum Lutheranum legi, qui negaret, à Philippo pluries & crasse variatam esse Confessionem August.

Probatur 2. Allegando varias edi-

tiones, inter se & ab Authentica plurimum discrepantes. Tales sunt gemina Wittenbergensis anno 1531. Norimbergensis 1532. Tubingensis 1535. alia Wittenbergensis 1567. quæ valde corrupta est. Præterea alias editiones plurimas, in quibus additum, demptum, mutatum sæpe multumque fuit. Ita ut Foretus noster testetur, se simul ad manum habuisse ultra 20. editiones Latini sermonis, quarum tamen nulla cum Originali concors erat. Quatuor adhuc editiones varias insinuare debeo; quæ in Bibliotheca Casarea asservantur, ac diversis temporibus prodierunt, prima quidem omnino similis est illi, quæ in Archivo Moguntino asservatur, & ad instantiam Joachimi Electoris Brandenburgici publica auctoritate prodijt, fere 50. annis post oblatam Confessionem Augustæ, ante quod tempus genuina & pura nunquam prodijt. Secunda est Wittenbergensis, quæ anno 1567. lucem aspexit, de qua supra. Tertia iterum est Wittenbergensis, nata anno 1551. Quarta est Latini sermonis, pariter Wittenbergæ orta anno 1551. Hæc quatuor editiones, quas in quatuor columnis uno intuitu inspicendas proponit Reverendissimus & Illustrissimus D. D. Leopoldus, à Kollonitsch Episcopus Neostadiensis, postea Eminentissimus Cardinalis, in libro, cui titulus *Augustana & Anti-Augustana Confessio* hæc, inquam, quatuor editiones singulæ se jactant pro authenticis, & invariatis, licet plurimum inter se discrepent. Imò non facile quis reperiet ullum exemplar Latinum cum Originario conspirans, si
Georgij

Georgij Calestini excipiat, multo minus exemplar Germanicum.

Probat 3. Ex confessione propria Lutheranorum: Wittenbergenses Theologi in Colloquio Altenburgensi f. 494. fatentur, primam Confessionis editionem, Wittenbergæ adornatam, nequaquam cum Archetypo Augustæ exhibito congruere. Et Theologi Cheneses f. 463. Confessionem Augustanam contemptim vocarint cothurnum, einen Volntischen Stiffel der an brede Füß gerecht ist / qui quadrat utrique pedi. Musculus fatetur, eam duodecies esse mutatam. Selneccerus ait, multos scandalizari propter Confessionem toties & tantopere variatam. Chytræus Lutheranus Professor integrum librum edidit anno 1599. de depravatâ Augustanâ Confessione. An non igitur interrogare licet cum S. Athanasio de Synod. Arm. *qua denique fides, apud quos nulla vel verba vel scripta robur habent, sed omnia pro tempore mutantur?*

Dico 3. Lutherani defacto adeo defecerunt ipsam Confessionem Augustanam, ut nullum, aut certe paucissimos, repetire sic veros Confessionistas, licet tales se asserant. Probat facile. Ille non est verus Confessionista, sed solum nomine tenus, qui proficitur se sequi doctrinam Confessionis Augustanæ invariata, re ipsa tamen non sequitur in omnibus: atqui tales defacto sunt omnes Lutherani, vel saltem serè omnes: ergo. Mi. probatur 1. quia vel non habent doctrinam Confessionis Augustanæ invariata, vel si habent, eam non sequuntur in omni-

bus articulis. Sic Lutherani Papa defacto est Antichristus juxta articulum quartum Smalcaldium, licet Confessio Augustana in præfatione penes ipsum esse fateatur potestatem congregandi legitimum Concilium. In iisdem articulis Smalcaldicis, quos liber Concordiæ sub finem præfationis cum Confessione Augustana recipiendos dicit, negatur liberum arbitrium ad faciendum bonum & omittendum malum, licet Confessio Augustana art. 18. illud concedat, etiam ad efficiendam justitiam spiritualem eam gratia Spiritus S. quamvis se solo id non possit. Sic Ecclesia negant semper debere esse visibilem, licet Confessio August. art. 7. id re ipsa fateatur. Sic Missæ Sacrificium sustulerunt, licet Confessio August. art. 24. Missam apud suos retineri & summâ reverentiâ celebrari gloriatur.

Eadem Mi. prob. 2. Articulus 10. Confessionis August. de Cœna Domini docet, quod Corpus & Sanguis Christi verè adsint, & distribuuntur vescentibus. Germanicum exemplar Originarium sic habet: *Vom Abendmahl des Herrn wird also gelehrt/ daß wahrer Leib und Blut Christi wahrhaftig unter der Gestalt des Brods und Weins im Abendmahl gegenwärtig sey / und da ausgetheilt und genommen wird.* In quibus verbis duo clarè indicantur, que defacto à Lutheranis negantur. 1. *transsubstantiatio*, seu Substantialis conversio panis & vini in Corpus & Sanguinem Christi, cum Corpus Christi dicatur esse *sub specie panis*, *unter der Gestalt des Brods* &c. *non sub vel cum pane*, nicht unter oder sambt

sambdem Brod/ ut impanatores Lutherani defacto docent. 2. *presentia* Corporis & Sanguinis Christi ante sumptionem; nam prius dicit Confessio, quod adsint, dasi sie gegenwärtig seyen/ deinde primum, quod distribuantur vescentibus, dasi sie ausgetheilt und genommen werden. Lutherani verò defacto volunt, Christi Corpus & Sanguinem non adesse nisi in actuali sumptione: ergo non sequuntur suam Confessionem.

Taceo, quod Lutherani defacto plurima dogmata teneant, imò semper tenuerint, quæ tamen in Confessione Augustana non exprimuntur, ut de Purgatorio, de numero Sacramentorum &c. nam teste Chytrao in hist. Conf. Aug. & Georg. Cœlest. in hist. Comit. August. utroque Lutheranis, aliqui articulum Catholicis controversi studio dissimulati sunt in Confess. August. licet à Cæsare serid admoniti essent Compilatores, ut omnes proponerent, Sed hoc imprimis non est agere fideliter; deinde profiteri alios articulos, Confessioni Augustanæ non insertos, est contra Pacem Religionis Passavij captam, & Augustæ confirmatam, ubi solùm illi tolerabantur in Imperio Romano, Confessione Augustanæ, prout hæc erat oblata Carolo V. adherent. Quomodo autem huic adherent, qui plurima alia extra Confessionem, imò multa contra illam profitentur?

7. Non tamen diffiteor, aliqua adhuc retineri à Lutheranis ex Confessione sua: nimirum retinetur duplex species, qua dementantur simplices. 2. Con-

jugium Sacerdotum, quo impuri sacerdotes Catholici invitantur ad defactionem. 3. Libertas conscientiarum, per sublatam confessionem auticularem, per sublata jejunia, & per irritationem votorum Religiosorum, quibus suos inelcant, & apostatis scrupulos eximunt. Hæc & similia adhuc retinent putatij Confessionistæ, ut homo perse ad malum proclivis, hac dulcedine tractus secum illorum vel amplectatur avidè, vel retineat libenter: nam simili hamo jam olim misera Germania à perfido Luthero capta, & in perniciem tracta est. Ut aded Brochmanus Præco Coppenhag. verum dixerit; D. Luther gab den Fürsten die Stifte / Clöster / Abteyen; den Priestern gab er die Weiber: den gemeinen Mann die Freyheit. Und das that vil zur Sach.

Ex dictis duo clarescunt. 1. Confessionem Augustanam minimè invariata persistisse, ac proinde ex constantia ejus doctrina nullum argumentum, nullam auctoritatem pro ipsa peti aut sperari posse. 2. Me hæcenus semper in errore versatum esse, dum supponebam, reperiri plurimos Confessionistas, & tot, quot Lutheranos; jam verò deprehendi, hoc suppositum esse falsum. Sed nolo propterea à capto desistere, cum parùm intersit ad scopum meum, an illi, quos impugno, sint veri vel putatij tantùm ac nominales Confessionistæ. Modò videant, Confessionem suam quam profitentur, destitui sufficienti auctoritate, qua homo prudens induci possit ad actum fidei Divinæ eliciendum, mihi factis est

ARTI.